

**Vantaan kaupungin
perusopetukseen valmistavan
opetuksen opetussuunnitelma,
suomenkielinen perusopetus**

Nimi	Vantaan kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma, suomenkielinen perusopetus
Kunta	Vantaa
Koulu	Kuusikon koulu Askiston koulu Sotungin koulu Martinlaakson koulu Ruusuvuoren koulu Päiväkummun koulu Rekolan koulu Simonkallion koulu Viertolan koulu Mikkolan koulu Simonkylän koulu Kytöpuiston koulu Länsimäen koulu Kartanonkosken koulu Jokiniemen koulu Hämeenkylässen koulu Peltolan koulu Vierumäen koulu Uomarinteen koulu Kanniston koulu Koivukylän koulu Rajakylän koulu Lehtikuusen koulu Aurinkokiven koulu Itä-Hakkilan koulu Kivimäen koulu Ilolan koulu Keimolanmäen koulu Ylästön koulu Rajatorpan koulu Kilterin koulu Kaivokselan koulu Veromäen koulu Hiekkaharjun koulu Leppäkorven koulu Jokivarren koulu Seutulan koulu Havukosken koulu Rekolanmäen koulu

Pdf luotu

Pähkinärinteen koulu
6.4.2023

SISÄLTÖ

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat.	1
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.	3
3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt. . .	5
3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa.	5
3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	6
3.2.1. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus.	6
3.2.2. Oppilaan oma äidinkieli.	6
3.2.3. Muut kielet.	7
3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	7
4. Toimintakulttuuri.	8
4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat.	8
4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.	8
5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen.	10
6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki.	11
6.1. Opetuksen eriyttäminen.	11
6.2. Kodin ja koulun yhteistyö.	11
6.3. Opiskeluhoito.	12
6.4. Oppilaanohjaus.	14
6.5. Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käytöstä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.	14
7. Oppilaan arviointi.	16
8. Todistukset.	17
9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.	18

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohdana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvälineiden ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämisvastuu on Vantaalla kahdella palvelualueella. Perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-vuotiaille järjestää varhaiskasvatuksen palvelualue, perusopetusikäisille (7-16 -vuotiaiden) perusopetuksen palvelualue. Yli 17-vuotiaiden Aikuisten perusopetus järjestetään Vantaan Aikuisopiston ja Varian toimesta.

Tämä kuntakohtainen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2016 alkaen. Asiakirja sisältää opetushallituksen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 ja Vantaan perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman, joka on erotettu asiakirjassa eri kirjasintyypillä.

Kuusivuotiaiden perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan lähipalveluperiaatteella esiopetusryhmissä, esiopetuksen työpäivinä, viisi tuntia päivässä. Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6-vuotiaille on hyväksytty opetuslautakunnassa 15.2.2016 (Opetuslautakunta 15.2.2016 § 14). Perusopetusikäisten valmistavaa opetusta annetaan lähikouluperiaatteen mukaisesti perusopetuksen ryhmissä tai valmistavan opetuksen ryhmissä vantaalaisissa peruskouluissa ja 16-vuotiaille Varian yhteydessä. Perusopetuslain muutoksen täytäntöönpanon v. 2017 jälkeen nuorten valmistava opetus yli 17-vuotiaille on korvattu aikuisten perusopetuksella. Aikuisten perusopetuksen järjestämisvastuu on Vantaan Aikuisopistossa ja Variassa.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on osaltaan vahvistaa maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa sekä edistää heidän kotoutumistaan 1.9.2011 voimaan

tulleen kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisesti. Osallisuuteen sisältyy keskeisesti kuulumisen ja mukanaolon tunne. Osallisuus tukee oppimista, hyvinvointia sekä vastuulliseksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi kasvamista.

Oppilaan osallisuutta tuetaan hänen ikätasonsa edellyttämällä tavalla. Osallisuuteen kuuluu yhdessä toimimista. Osallisuus lähtee aina turvallisesta ryhmästä, jossa jokaisella on lupa ilmaista tunteitaan ja mielipiteitään. Oppilaan oma paikka kouluyhteisön jäsenenä luo tunteen kuuluvuudesta ja lisää lapsen tai nuoren ihmisarvoa ja itsetuntoa.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, [valtioneuvoston asetuksessa \(422/2012\)](#) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Oppilaaksiotto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätös tehdään pääsääntöisesti kalenterivuoden ajaksi. Oppilaiden sijoittumisesta valmistavaan opetukseen ja perusopetukseen siirtymisestä vastaa aluekoordinaattori yhteistyössä aluepäälliköiden ja rehtoreiden kanssa. Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetukseen osoitteenmukaiseen lähikouluun tai jää erityisperustaisella lähikoulupäätöksellä valmistavaa opetusta järjestäneeseen kouluun.

Opetusryhmien muodostaminen

Valmistavaa opetusta annetaan lähikouluperiaatteen mukaisesti perusopetuksen ryhmässä tai valmistavan opetuksen ryhmässä.

Valmistavan opetuksen ryhmät muodostetaan oppilaiden iän sekä oppimisedellytysten mukaisesti. Opetusryhmien muodostamisen tavoitteena on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa oppimissuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen.

Opetusryhmien muodostamisessa noudatetaan alueellista periaatetta. Oppilaalle pyritään järjestämään opetus oman asuinalueen valmistavan opetuksen ryhmässä.

Valmistavan opetuksen aikana oppilas osallistuu ikätasoaan tai valmiuksiaan vastaaviin perusopetuksen opetusryhmiin oman oppimissuunnitelmansa mukaisesti. Oppilaan osallistumisella perusopetukseen edistetään kotoutumista, suomen kielen oppimista,

oppiaineiden sisältöjen omaksumista ja suorittamista sekä ystävyyssuhteiden muodostumista. Valmistavan opetuksen alusta lähtien oppilas voi osallistua perusopetukseen taito- ja taideaineissa ja oppilaan koulunkäyntihistorian mukaisesti esimerkiksi matematiikassa ja vieraissa kielissä.

Koulun rehtori vastaa oppilaan osallistumisesta perusopetukseen yhdessä valmistavan opetuksen opettajan kanssa. Oppimissuunnitelman mukaisten opetusjärjestelyjen toteutuminen edellyttää koulussa yhteissuunnittelua.

Siirtymävaihe

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy perusopetuksen oppilaaksi lähtökohtaisesti ikätasoaan vastaavaan ryhmään tai perustellusti korkeintaan yhtä luokka-astetta ikätasoa alemmalle luokka-asteelle. Lähikoulu määrittää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Siirtyminen perusopetukseen suunnitellaan yhteistyössä huoltajien, rehtoreiden, opettajien ja aluekoordinaattorin kesken. Vähintään kaksi kuukautta ennen oppilaan siirtymistä perusopetuksen oppilaaksi tutustuminen tulevaan luokkaan ja/tai lähikouluun tehdään oppimissuunnitelmaan kirjatulla tavalla. Valmistavan opetuksen aikana tehty ja päivitetty oppimissuunnitelma siirtyy oppilaan mukana lähikouluun. Oppilaan suorittamat perusopetuksen opinnot kirjataan oppilasrekisteriin.

3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1. Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritusta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Valmistava opetus on osa koulun opetusjärjestelyjä, jotka suunnitellaan yhteistyössä. Valmistavan opetuksen oppilas osallistuu perusopetukseen ja perusopetukseen jo siirtyneitä oppilaita voidaan tukea valmistavan opetuksen ryhmässä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tärkein tavoite on suomen kielen oppiminen. Tavoitteena on oppilaan äidinkielen ja toiminnallisen kaksi- tai monikielisyyden kehittäminen. Oppilaalla on mahdollisuus osallistua oman äidinkielen opetukseen, mikäli kyseistä kieltä opetetaan Vantaalla. Eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin Vantaan perusopetuksen opetussuunnitelmia.

Opetus eriytetään tarpeen mukaan tavoitteiden ja oppiainesisältöjen keskeisimpiin osa-alueisiin. Työtavat ja oppimateriaalit valitaan sekä oppiainesisältöjen että kielen oppimisen näkökulmasta.

Jos oppilaan koulunkäyntihistoria on lyhyt tai katkonainen, tai opiskelu on poikennut huomattavasti suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteista, sisällöistä ja työtavoista, oppilaan oppimissuunnitelma sisältää useampien vuosiluokkien keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Oppilasta tuetaan vuorovaikutukseen koulun muiden oppilaiden kanssa.

Yläkouluikäisten valmistavan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda edellytykset perusopetuksen päättövaiheen opiskelulle sekä orientoida nuorta jatkokoulutukseen

suuntautumisessa ja ammatinvalinnassa. Opiskelija ja huoltajat perehdytetään suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja jatkokoulutusmahdollisuuksiin pääsyvaatimuksineen, jotta he voivat tehdä omaa ja lapsensa jatkokoulutusta koskevia valintoja ja päätöksiä yhteistyössä koulun kanssa. Valmistavan opetuksen aikana opiskelijat voivat tutustua toisen asteen oppilaitoksiin ja erilaisiin työpaikkoihin sekä suunnitella oppivelvollisuuden jälkeisiä opintojaan.

Luku- ja kirjoitustaidottomien oppilaiden opinnoissa painottuvat suomen kieli, luku- ja kirjoitustaito sekä matemaattisten taitojen perusteet.

Yläkouluikäisillä luku- ja kirjoitustaidottomilla oppilailla on mahdollisuus opiskella valmistavan opetuksen ryhmässä riittävän kauan. Lisäksi perusopetuksen loppuun suorittamiseen suunnitellaan tarpeellinen tuki.

Vantaalla korostetaan laaja-alaisissa osaamisalueissa opetuksen kokonaisuuden tarkastelua. Käsitteet laaja-alaisesta osaamisesta syntyvät kouluyhteisön yhteisessä keskustelussa. Avoimuus ympäröivään yhteisöön rikastuttaa laaja-alaisen osaamisen käsitettä. Oppimisen lähtökohtana ovat usein arjen tilanteet. Tavoitteena on, että oppilas oppii pitämään huolta itsestään, toisista sekä rakennetusta ja luonnon ympäristöstä (Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 13.6.2016 § 14).

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen koulut ovat kirjanneet koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin mitkä ovat opetussuunnitelman perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen koulukohtaiset painotukset ja miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja miten tavoitteiden toteutumista seurataan.

Valmistavan opetuksen ryhmät noudattavat Opetushallituksen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman lisäksi kaupunki- ja koulukohtaisia opetussuunnitelmakirjauksia laaja-alaisesta osaamisesta.

3.2. Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.2.1. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtymään perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt

3.2.2. Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

3.2.3. Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Luku- ja kirjoitustaidon opetuksessa tuetaan kognitiivisten taitojen lisäksi lukemista ja kirjoittamista sosiaalisena ja kulttuurisena prosessina, jonka tehtävänä on tukea osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Valmistavan opetuksen oppilaat voivat osallistua perusopetuksen oppilaiden kanssa yhteisiin oman äidinkielen opetuksen ryhmiin niissä kielissä, joissa opetusta Vantaalla järjestetään. Oppilas voi valita oman äidinkielen tai ylläpitokielen opetuksen.

Oppilas voi osallistua perusopetuksen vieraan kielen tunneille oppimissuunnitelmansa mukaan.

3.3. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työ- tavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esitai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet .

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Oppiaineiden sisältöjä opetetaan sekä valmistavan opetuksen ryhmässä että perusopetuksen ryhmässä oppilaan koulutaustan ja suomen kielen taidon mukaan. Vantaalla olevaa oman äidinkielistä kielitarjontaa hyödynnetään eri oppiaineiden opetuksessa.

Vantaalla opetuksessa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä: kaupunkiympäristö, luonto, kulttuuritarjonta, kirjastot yms.

Yläkouluikäisenä maahan muuttanut oppilas voidaan vapauttaa toisen kotimaisen kielen (B-ruotsin) opiskelusta, 6.lk oppilas vain erityisen painavin perustein. Jos oppilas on käynyt peruskoulun vuosiluokkia 1 – 6, oppilasta ei pääsääntöisesti vapauteta, kuten ei myöskään 9. luokalla olevaa oppilasta, joka on opiskellut toista kotimaista kieltä alemmalla vuosiluokalla.

4. Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014](#).

4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Koulu on osa kulttuurisesti muuntuva ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa erilaiset identiteetit, kielet ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Koulun tehtävänä on kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa ja kaikkien koulu yhteisön jäsenten osallisuutta. Kulttuurinen moninaisuus antaa mahdollisuuden keskustella opetettavasta aineksestä eri näkökulmista. Koulujen toimintakulttuurissa huomioidaan kielitietoisuus eli kielen merkitys kaikessa kanssakäymisessä ja opettamisessa. Monikielisyys tehdään näkyväksi koulu ympäristössä ja erilaisissa oppimistilanteissa. Jokainen opettaja on myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja ja kielellinen malli. Kielitietoiset työtavat hyödyttävät koulun kaikkia oppilaita (Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 13.6.2016 § 14).

4.2. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät,

tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Vantaalla perusopetuksen toimintakulttuurissa korostuvat sekä koulujen välinen että ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö. Toimintakulttuuri näkyy joustavuutena, kehittämismyönteisyytenä ja yhdessä oppimisena. Dialogin kautta myös oppilaat tietävät, miksi ovat koulussa ja miksi asioita opitaan. Tällöin tavoitteiden saavuttaminen ja oppiminen itse koetaan palkitsevana. Vantaalaiset oppimisympäristöt tukevat toiminnallista oppimista ja oppilaiden osallisuutta. Oppimisympäristömme edistävät tieto- ja viestintäteknologian käyttöä, oppiainerajojen rikkomista ja ekososiaalisen sivistyksen sekä luontosuhteen kehittymistä. Vantaalla noudatetaan Vantaan perusopetuksen tieto- ja viestintäteknologian taitotasoa. Koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittymistä sekä toteutumista johtoryhmätyöskentelyn avulla (Vantaan suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 13.6.2016 § 14).

Vantaan suomenkielisen perusopetuksen koulut ovat kirjanneet koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin seuraavat toimintakulttuuriin liittyvät asiat:

- Koulu täsmentää oman toimintakulttuurin, oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet.
- Miten koulu edistää ja arvioi toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista?
- Miten koulussa seurataan, arvioidaan ja kehitetään oppimiskokonaisuuksien toteutumista ja oppilaiden osallistumista niiden suunnitteluun siten, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus vuodessa?
- Koulu määrittää eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat.

Valmistavan opetuksen ryhmät noudattavat Opetushallituksen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman lisäksi kaupunki- ja koulukohtaisia opetussuunnitelmakirjauksia koulun toimintakulttuurista.

5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma.

Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Oppimissuunnitelma sisältää oppilaan opinto-ohjelman eli opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät, opetuksen keskeiset sisällöt sekä suunnitelman osallistumisesta perus-opetukseen. Oppimissuunnitelmaan kirjataan myös oppilaan koulunkäynnin kannalta tärkeät asiat, kuten tietoja oppilaan koulunkäyntihistoriasta, kaksi- tai monikielisyydestä ja kotoutumisesta.

Oppimissuunnitelma laaditaan kahden kuukauden kuluessa valmistavan opetuksen alkamisesta. Oppimissuunnitelman laativat valmistavan opetuksen opettaja ja muut oppilasta opettavat opettajat yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Sovitusti mukana voi olla myös muita henkilöitä. Tarvittaessa käytetään tulkia.

Valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma on pohjana perusopetuksessa laadittavalle oppimissuunnitelmalle. Oppimissuunnitelmaa käytetään oppilaan opiskelun tukena vähintään yhden lukuvuoden ajan sen jälkeen, kun hän on siirtynyt valmistavasta opetuksesta perusopetukseen.

6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvien osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

6.1. Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Jokaiselle oppilaalle laadittavassa henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa kuvataan miten kunkin oppilaan kohdalla sisältöjä ja opetusjärjestelyjä on eriytetty.

6.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kodin ja koulun välinen tiedonkulun sujuminen varmistetaan valmistavan opetuksen aikana. Tulkin käyttö mahdollistaa tasavertaisen vuoropuhelun kodin ja koulun välillä.

Kodin ja koulun yhteistyössä huomioidaan perheiden kulttuuritausta ja heidän kokemuksensa erilaisista koulujärjestelmistä ja -kulttuureista. Huoltajille kerrotaan opetukseen ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista suomalaisessa yhteiskunnassa, omassa koulussa ja ryhmässä.

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä rakennetaan sekä koulun että kotien tarpeista niin yksittäisen oppilaan asioissa kuin erimuotoisissa vanhempainilloissa ja -ryhmissä.

Tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

Oppilaan kouluhistoria ja mahdollinen aikaisempi tuen tarve selvitetään huoltajien ja oppilashuollon yhteistyönä. Tuen tarpeen arvioinnissa tulee erottaa varsinaiset oppimisvaikeudet, kehittyvä suomen kielen taito ja työskentelytaitojen harjaantumattomuus.

Oppimissuunnitelmaan kirjataan oppiainekohtainen eriyttäminen ja yksilöllinen tuen tarve. Valmistavan opetuksen aikana voidaan käyttää yleisen ja tehostetun tuen tarjoamia mahdollisuuksia esimerkiksi tukiopetusta suomeksi tai omalla äidinkielellä, oman äidinkielistä tukea sekä erityisopettajan tukea.

Valmistavassa opetuksessa pyritään tunnistamaan ja huomioimaan oppilaan mahdolliset oppimis- ja koulunkäyntivaikeudet, jotta tuen tarve ja sen edellyttämät tukimuodot voidaan aloittaa varhain ja ne ovat tiedossa oppilaan siirtyessä perusopetukseen. Tarvittaessa oppilaalle tehdään valmistavan opetuksen päättyessä pedagoginen arvio tehostettuun tukeen siirtymiseksi tai pedagoginen selvitys erityiseen tukeen siirtymiseksi, mikäli on ilmeistä, että oppilas tarvitsee erityistä tukea.

6.3. Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollon. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014).

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §). Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoollon palveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoollon palvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoollon. Opiskeluhoollotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989).

Opiskeluhoollon toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja

opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhuoltotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Opiskeluhuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Vantaalla perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat yksilöllisen ja yhteisöllisen oppilashuollon järjestämisen periaatteet ja oppilaita samat oikeudet oppilashuollon palveluihin kuin Vantaan perusopetuksen oppilashuollossa. Vantaalla perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa ei tehdä erikseen, vaan valmistavan opetuksen oppilaat huomioidaan koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa. Myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden oppilashuollossa korostuu kaikkien koulun aikuisten yhteistyön merkitys ja dialogi kotien kanssa.

Osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiiriä toteutetaan sekä perusopetukseen valmistavan opetukseen osallistuvan opetusryhmän sisällä että koko kouluyhteisössä siten, että perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevat oppilaat, heidän huoltajansa ja opettajansa otetaan osaksi luokka- ja kouluyhteisöä. Heidät huomioidaan myös koulukohtaisia hyvinvointia ja turvallisuutta koskevia suunnitelmia, sääntöjä ja määräyksiä suunniteltaessa, niitä toteuttaessa että niistä tiedotettaessa. Vantaalaisissa kouluissa koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä ottaa huomioon myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevat oppilaiden hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyvät asiat. Erityistä huomiota kiinnitetään perusopetukseen valmistavassa opetuksessa aloittavien oppilaiden hyvään vastaanottoon luokka- ja kouluyhteisössä sekä toisaalta sen varmistamiseen että oppilaan turvallisuudentunne säilyy hänen siirtyessään perusopetukseen.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevilla oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon sekä määräaikaisten puitteissa oppilashuollon palveluihin (koulupsykologi- ja koulukuraattoripalvelut ja kouluterveydenhuolto) ja niissä tarvittaviin tulkitsemispalveluihin sillä koululla, missä oppilas opiskelee.

Yksilökohtainen oppilashuoltotyö perustuu luottamuksellisuuteen ja sitä tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Oppilashuollon palveluista kerrotaan kaikille valmistavassa opetuksessa opiskeleville oppilaille ja heidän huoltajilleen oppilaan aloittaessa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja siirryttäessä perusopetukseen.

Oppilaan yksilöllisen tuen tarpeen selvittämiseksi, tukitoimien suunnittelemiseksi, toteuttamiseksi ja niiden vaikuttavuuden arvioimiseksi perusopetuksen aluekoordinaattorin, oppilaan opettajien, oppilashuollon työntekijöiden, oppilaan ja huoltajien yhteistyö on tärkeää sekä oppilaaksiottovaiheessa, valmistavan opetuksen aikana että oppilaan siirtyessä perusopetukseen.

Monialainen asiantuntijaryhmä perustetaan oppilaan tai huoltajan suostumuksella, kun oppilaan asiaa on tarvetta käsitellä oppilashuollon, opettajien sekä tarvittaessa koulun ulkopuolisten tahojen (esim. Vantaan maahanmuuttajapalvelut, muut sosiaali- ja terveystalvet) kanssa yhteistyössä.

Tulkitsemispalvelut järjestetään oppilaan ja huoltajien tarpeen mukaan sekä oppilashuollon palveluista tiedotettaessa oppilaille ja huoltajille että yksilökohtaista oppilashuoltoa toteuttaessa.

Oppilashuollon työntekijät ovat perusopetukseen valmistavan opetuksen opettajien käytettävissä oppilashuollollista konsultaatiota varten.

Huoltajille kerrotaan suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista sekä vanhempaintapaamisissa että oppilaskohtaisissa keskusteluissa. Myös oppilaille kerrotaan näistä asioista heidän ikänsä ja tarpeensa huomioiden.

6.4. Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilailla on oikeus saada ohjausta sekä opiskelun aikana että siirtymävaiheissa. Oppilaiden opintopolun tulee muodostaa jatkumo, jonka toteutuminen turvataan ohjauksella. Oppilaiden ohjaukseen osallistuvat kaikki koulun aikuiset. Oppilaanohjauksessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä aluekoordinaattoreiden ja muiden opetusta järjestävien työntekijöiden kanssa. Oppilaalle ja hänen huoltajilleen suomalainen koulutusjärjestelmä, koulukulttuuri ja yhteiskunta ovat usein vieraita, joten ohjaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Alakouluikäisten oppilaiden ohjauksesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja. Ohjauksessa keskitytään tukemaan oppilaan omien vahvuuksien, opiskeluvalmiuksien ja oppimaan oppimisen taitojen edistämistä. Oppilaita ja hänen vanhempiaan ohjataan tutustumaan suomalaiseen koulukulttuuriin ja koulutusjärjestelmään.

Yläkouluikäisten oppilaiden oppilaanohjauksesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja yhdessä oppilaanohjaajan kanssa. Ohjauksella tuetaan oppilaan opiskeluvalmiuksia ja tulevaisuuden suunnittelun kannalta tarpeellisten tietojen ja taitojen kehittymistä. Yläkouluikäisen oppilaan ohjauksessa painottuu suomalaisen yhteiskunnan, jatko-opintomahdollisuuksien sekä työelämän hahmottaminen. Tarvittaessa valmistavan opetuksen oppilas voi osallistua TET-jaksoille.

6.5. Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan

evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Vantaalla kasvatuskeskusteluiden ja kurinpidollisten keinojen käyttöä ohjeistetaan erillisen asiakirjan (suunnitelma kasvatuskeskusteluista ja kurinpidollisten keinojen käytöstä) avulla.

7. Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Oppilasta arvioidaan aina sanallisesti ja oppilaan huoltajille tulee selvittää oppilaan arvioinnin periaatteet.

Valmistavassa opetuksessa arvioidaan ja tarkennetaan yksilöllisiä tavoitteita jatkuvasti. Arvioinnissa painotetaan oppilaan suomen kielen osa-alueiden, oppimaan oppimisen ja työskentelytaitojen kehittymistä. Oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä huoltajien kanssa keskustellaan oppilaan edistymisestä ja arvioinnista. Oppiainekohtaista arviointia tehdään mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen opetussuunnitelmien mukaisesti. Itsearviointia toteutetaan valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaille laaditaan oppimissuunnitelma, joka sisältää opinto-ohjelman. Siihen voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa (38§) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä. Osasuoritus voi olla vuosiluokan oppimäärä tai kurssin oppimäärä.

Oppilaan siirtyessä perusopetuksen oppilaaksi, on hänen mahdollista edetä opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaisesti. Tällöin lukuvuoden aikana hyväksytysti suoritettut opinnot pysyvät voimassa oppilaan siirtyessä seuraavalle vuosiluokalle, vaikkei hän ole suorittanut kaikkia meneillään olevan vuosiluokan tavoitteita ja sisältöjä. Oman opinto-ohjelman mukaisesti opiskelevalle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, johon kirjataan hänen opinto-ohjelmansa ja hänen arviointinsa toteuttamisen periaatteet.

8. Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavasta opetuksesta annetaan kunnan yhteinen osallistumistodistus valmistavan opetuksen päättyessä. Oppilas saa todistuksen erillisten opintojen hyväksytystä suorittamisesta.

Valmistavan opetuksen aikana erityisessä tutkinnossa suoritettut opinnot kirjataan Wilmaan ja luetaan hänelle hyväksi lähikoulun perusopetuksessa.

9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erytyiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erytyisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erytyisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erytyisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Kun oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu perusopetuksen oppimääriä eri oppiaineista, suoritusmerkinnät kirjataan oppilasrekisteriin kuten perusopetuksen oppilaille. Perusopetuksen päättövaiheessa oppilaan oppiainekohtainen osaaminen voidaan arvioida joustavasti, eikä se edellytä esim. kaikkien oppiaineen kurssien suorittamista. Osaamisen arviointi voidaan tehdä esim. yhden kurssin aikana ja näytön perusteella. Perusopetuksen päättövaiheessa olevien oppilaiden mahdollisuutta tehdä taito- ja taideaineiden koko oppimäärä erityisessä tutkinnossa tulee tukea.